Til Næringskomiteen

Oslo, 16.10.2026

Akademikernes innspill til statsbudsjettet for 2027

Akademikerne er hovedorganisasjonen for nærmere 300 000 arbeidstakere med utdanning på masternivå eller høyere, fordelt på 13 medlemsforeninger.

Norge trenger et mer kunnskapsintensivt næringsliv for å sikre konkurransekraft, omstilling og framtidig velferd. Det krever investeringer i forskning og utvikling og bedre sammenheng mellom forskning, teknologiutvikling, kommersialisering og marked.

Regjeringen viser til at næringslivets investeringer i forskning og utvikling gikk ned i 2024. Samtidig foreslår regjeringen å redusere bevilgningene til det næringsrettede virkemiddelapparatet og avvikle Miljøteknologiordningen.

Akademikerne støtter målet om et mer oversiktlig og treffsikkert virkemiddelapparat. Men forenkling og samordning kan ikke erstatte investeringer som utløser privat kapital og bidrar til at forskning blir til nye produkter, virksomheter og arbeidsplasser.

Akademikerne ber Stortinget prioritere:

- **å styrke tilskuddet til næringsrettet forskning**
- **å videreføre og forbedre Miljøteknologiordningen**
- **å styrke kommersialiseringen av forskning og finansieringen av forskningsbaserte bedrifter i tidligfase**

Styrk den næringsrettede forskningen

Programkategori 17.20, kap. 920, post 70

Forskning og utvikling er avgjørende for produktivitet, omstilling og konkurransekraft. Når næringslivets FoU-investeringer faller, bør staten styrke virkemidler som mobiliserer privat forskningsfinansiering.

Forskningsrådets konkurransebaserte ordninger gir nødvendig risikoavlastning. Innovasjonsprosjekter i næringslivet og Nærings-ph.d. bidrar til at virksomheter investerer i forskning, samarbeider med forskningsmiljøer og bygger forskerkompetanse.

En sterkere innsats er nødvendig dersom Norge skal nærme seg Stortingets mål om at de samlede FoU-investeringene skal utgjøre tre prosent av BNP innen 2030.

Akademikerne ber Stortinget:

- **styrke kap. 920, post 70 til næringsrettet forskning sammenlignet med regjeringens forslag**
- **prioritere konkurransebaserte ordninger som utløser private FoU-investeringer og samarbeid mellom næringsliv og forskningsmiljøer**

- **be regjeringen legge fram en plan for å nå Stortingets mål om at de samlede FoU-investeringene skal utgjøre tre prosent av BNP innen 2030.**

Videreføre og forbedre Miljøteknologiordningen

Programkategori 17.20, kap. 2421, post 76

Regjeringen foreslår å avvikle Miljøteknologiordningen. Ordningen støtter utvikling, pilotering og demonstrasjon av ny miljøteknologi og reduserer risikoen i overgangen fra teknologiutvikling til marked.

Den ferske evalueringen viser klare forbedringsbehov. De økonomiske effektene er usikre, og det finnes for lite kvalitetssikret informasjon om realiserte miljøeffekter. Dette gir grunnlag for tydeligere mål, strengere krav og bedre resultatmåling.

Evalueringen viser samtidig at ordningen retter seg mot reell markedssvikt og fyller en plass som i liten grad dekkes av andre virkemidler. Den treffer prosjekter som har kommet lenger enn tradisjonelle forskningsprosjekter, men fortsatt er for umodne og risikable til å hente tilstrekkelig privat finansiering.

Regjeringen har ikke dokumentert hvordan denne funksjonen skal ivaretas dersom ordningen avvikles. Når regjeringen samtidig varsler en reform av det næringsrettede virkemiddelapparatet, bør ordningens funksjon vurderes som del av denne helheten. Miljøteknologiordningen bør derfor videreføres og forbedres, ikke legges ned før en slik vurdering er gjennomført.

For at støtten skal gi kommersielle og miljømessige resultater, må den ses i sammenheng med rammevilkår som bidrar til etterspørsel etter nye miljøteknologiske løsninger. Dette fremkommer også av evalueringen.

Akademikerne ber Stortinget:

- **videreføre bevilgningen til Miljøteknologiordningen i 2027**
- **be regjeringen følge opp evalueringen med tydeligere mål, strengere krav til at støtten skal være utløsende, bedre vurdering av kommersielt potensial og måling av realiserte miljøeffekter**

Få mer forskning ut i markedet

Programkategori 17.20: kap. 920, post 70; kap. 2421, post 50; kap. 2426, post 71.
Programkategori 17.40, kap. 952

Norge har sterke forskningsmiljøer, men for få forskningsbaserte ideer utvikles til nye produkter, virksomheter og arbeidsplasser. Mange prosjekter mangler kapital og støtte i overgangen mellom forskning, pilotering og kommersiell vekst.

Regjeringen foreslår at realiserte midler fra tidligere såkornordninger og Koinvesteringsfondet for Nord-Norge kan brukes til nye kapitaltilførsler gjennom Investinors mandat for fonds- og matchinginvesteringer. Dette er positivt, men løser ikke hele utfordringen.

Bedriftene trenger sammenhengende virkemidler fra forskning og teknologioverføring til testing, markedsintroduksjon og skalering. Innsatsen bør særlig rettes mot fasene der risikoen er for høy for ordinære investorer, men prosjektene har kommet for langt for tradisjonelle forskningsordninger.

Akademikerne ber Stortinget:

- **be regjeringen legge fram en helhetlig plan for kommersialisering av offentlig finansiert forskning og finansiering av forskningsbaserte virksomheter i tidligfase**
- **støtte forslaget om å tilføre kapital til fonds- og matchinginvesteringer gjennom Investinor**
- **sikre bedre sammenheng mellom virkemidlene for forskning, testing, kommersialisering og skalering**